



VEIKKAUKSEN VÄESTÖTASON PELIONGELMATUTKIMUS, JOULUKUU 2017

1.12.2017

Tuomo Turja
Taloustutkimus

TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

- Tutkimus on toteutettu Veikkaus Oy:n toimeksiannosta
- Tutkimuksen tarkoitus on selvittää rahapelien pelaamista elämän aikana ja viimeisen 12 kuukauden aikana, ongelmapelaajien osuutta (SOGS-R-mittari) ja mielipiteitä rahapeliongelmien aiheuttajista sekä käsityksiä eri rahapelejä tarjoavien tahojen toiminnan vastuullisuudesta. Tutkimus tarjoaa seurantatietoa keväällä 2017 tehdyille vastaavalle tutkimukselle.
- Tutkimus tehtiin puhelinhaastatteluina 14.08.-15.11.2017. Tutkimuksessa oli mukana 80 Taloustutkimuksen koulutettua tutkimushaastattelijaa. Haastattelujen keskimääräinen kesto oli 6 min 34 s.
- Tutkimuksen kohderyhmänä on 15-74-vuotiaat suomalaiset ahvenanmaalaisia lukuun ottamatta. Tutkimuksen otos rakennettiin valtakunnallisesti edustavaksi sukupuolen, iän ja asuinpaikan mukaan. Haastatteluissa käytettiin ikä-, sukupuoli- ja aluekiintiöitä, joilla varmistettiin mahdollisen hyvän valtakunnallinen edustavuus. Tutkimuksen lopullinen otoskoko on 5006 vastaajaa.
- Aineiston on tallentanut ja analysoinut Taloustutkimus Oy. Aineisto painotettiin iän, sukupuolen ja asuinalueen mukaan Manner-Suomen 15-74-vuotiasta väestöä vastaavaksi. Tulokset on ristiintaulukoitu eri taustamuuttujaryhmissä ja tulostuksessa on käytetty tulkintaa helpottavaa t-testiä. T-testi testaa kunkin taulukoidun taustamuuttujan jokaisen vastausvaihtoehdon kohdalla, poikkeako kyseisen ryhmän tulos muiden vastaajien tuloksesta enemmän kuin satunnaisvaihtelun osuus on 95 %:n luotettavuustasolla. Väritetty solu taulukossa osoittaa, että ero on tilastollisesti merkitsevä.
- Kokonaistuloksen ("Total"-sarake, n=5006) virhemarginaali on 95 %:n luotettavuustasolla suurimmillaan (vastausjakauman ollessa 50 %/50 %) noin $\pm 1,4$ prosenttiyksikköä.

YHTEENVETO PÄÄTULOKSISTA: RAHAPELIEN PELAAMINEN

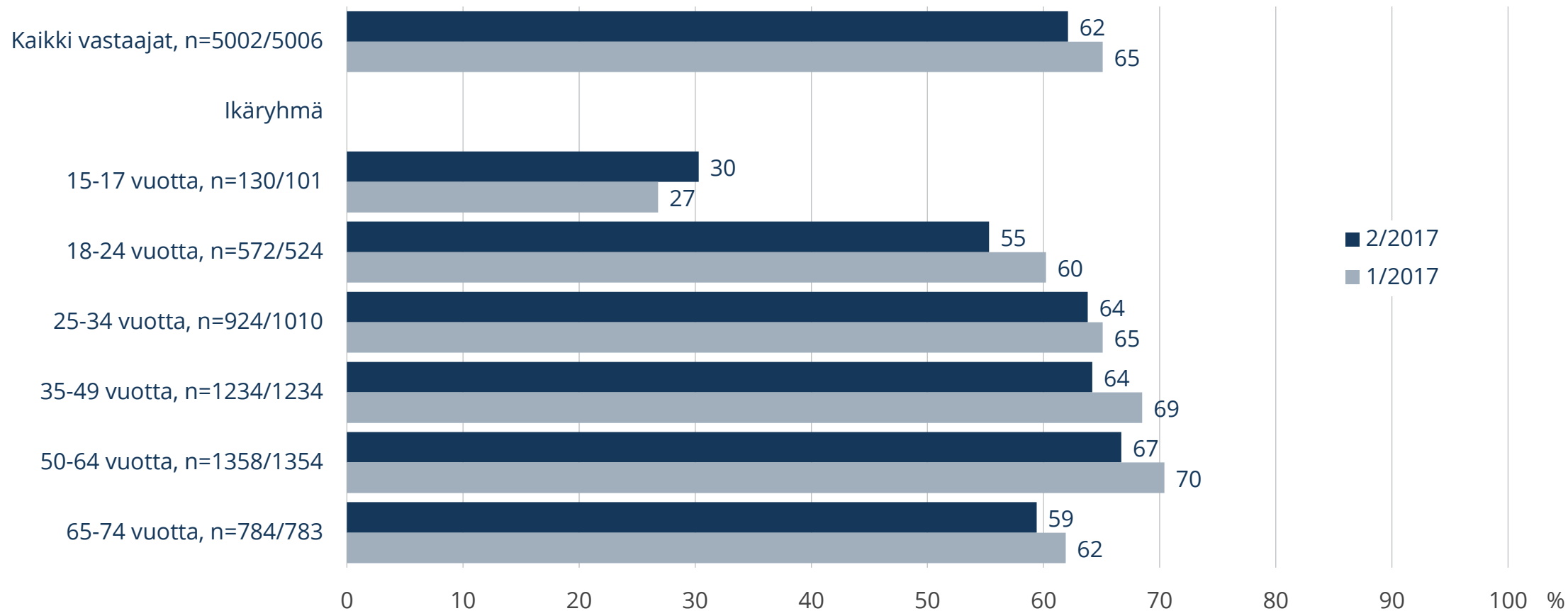
- Vastaajista 90 prosenttia (1/2017: 90%) on pelannut jotain rahapeliä elämänsä aikana ja 62 prosenttia (1/2017: 65 %) on pelannut rahapelejä viimeisen 12 kuukauden aikana. Keskimääräistä yleisempää pelaaminen on 35-64-vuotiailla, joista 64-67 prosenttia on pelannut rahapelejä ko. ajanjaksolla. Viimeisen 12 kk:n aikana pelaamista selvitettiin suoralla kysymyksellä ”oletteko pelannut jotain rahapeliä viimeisen 12 kuukauden aikana?”. Suora kysymys antaa jonkin verran alemman pelaajaosuuden kuin jos vastaajilta olisi kysytty pelaamista luettelemalla jokainen peli erikseen. Kysymystekniikka ei kuitenkaan vaikuta niin, että potentiaalisia ongelmapelaajia olisi jäänyt tutkimuksen ulkopuolelle.
- Netissä rahapelejä on pelannut 26 prosenttia (1/2017: 25 %), taustaryhmistä korostuvat miehet ja 25-49-vuotiaat, joista kolmasosa on pelannut netissä sekä erityisesti peliongelmaiset, joista 64 prosenttia on pelannut rahapelejä internetissä. RAY:n, Veikkauksen tai Fintoton pelejä on pelannut netissä 24 prosenttia, eli lähes kaikki nettipelaaminen keskittyy kotimaisille pelintarjoajille. Keskimääräistä aktiivisempina ryhminä korostuvat samat kuin edellä.
- Yleisimmin pelatut rahapelit ovat Lotto- ja muut ison voiton pelit (83 % viimeisen 12 kuukauden aikana pelanneista on pelannut), raaputusarvat (58 %), raha-automaattipelit (41 %) ja urheilu – ja vedonlyöntipelit (21 %). Raaputusarpojen pelaaminen on nyt vähäisempää kuin keväällä 2017, jolloin 63 prosenttia sanoin pelanneensa raaputusarpoja viimeisen 12 kk:n aikana, Rahapeleihin käytettiin rahaa keskimäärin 11,22 euroa viikossa (1/2017: 11,45).
- Yleisesti ottaen rahapelaamisen pelaamistottumukset ovat muuttuneet varsin vähän kevästä 2017.

YHTEENVETO PÄÄTULOKSISTA: ONGELMAPELAAMINEN

- Ongelmia rahapelaamisen hallinnassa kokevien määrä on pysynyt edelleen vakaana. Rahapeliongelmaisten määrää selvitettiin SOGS-R (South Oaks Gambling Screen) -kysymyspatteristolla. Rahapeliongelmaisten osuus (3+ SOGS-pistettä) koko väestöstä on 3,3 prosenttia (väestöestimaatti 133.000 henkilöä). Kevään 2017 tutkimuksessa rahapeliongelmaisten osuus koko väestöstä oli 3,1 prosenttia, väestöestimaatin ollessa 126.000 henkilöä. Muutos on siis vähäinen, ja tulos on edelleen samalla tasolla kuin THL:n vuoden 2015 toteuttaman Suomalaisten rahapelaaminen -tutkimuksen väestöestimaatti. Keskimääräistä enemmän peliongelmaisia on miehissä (4,9 %) ja 18-24-vuotiaissa (5,9 %). Pelattujen pelityyppien mukaan tarkasteltuna (pelaa vähintään viikoittain) peliongelmaiset korostuvat raha-automaatti- ja kasinopelejä muualla kuin internetissä pelaavilla (23,8 %) ja urheilu- ja vedonlyöntipelejä pelaavilla (15,6 %).
- Rahapeliongelmaiset kokevat oman pelaamisensa hallinnan kannalta ongelmaiseksi ensisijaisesti perinteiset, fyysisesti pelattavat raha-automaattipelit, 34 prosenttia kokee näin. Pelintarjoajista Veikkaus mainitaan useimmin pelintarjoajana, jonka pelit saattavat aiheuttaa ongelmia pelaamisen hallinnan kanssa (36 % ongelmapelaajista on tätä mieltä). Ulkomaisia pelintarjoajia pitää ongelmallisina 16 prosenttia ja PAFia 14 prosenttia. Veikkausta ongelmallisena pitävien osuus on laskenut selvästi. Todennäköisin selitys sille on, että ensimmäisellä tutkimuskerralla jokaisesta uuteen Veikkaukseen kuuluvasta yrityksestä kysyttiin erikseen aiheuttavatko ne ongelmia, ja osuudet laskettiin yhteen. Nyt tätä kysyttiin vain uudesta Veikkauksesta.
- Selvä enemmistö, 63 prosenttia rahapelaajista (pelannut jotain rahapeliä viimeisen 12 kk:n aikana), kokee Veikkauksen vastuulliseksi yritykseksi, joka pyrkii ennaltaehkäisemään rahapeliongelmiensa syntyä. PAFin kokee vastuulliseksi 12 prosenttia ja ulkomaiset pelintarjoajat vain kolme prosenttia. Veikkausta vastuullisena pitävien osuus on laskenut kevään kierroksesta, jolloin se osuus oli 75 prosenttia. Tässäkin lasku selittynee sillä, että ensimmäisellä tutkimuskerralla vastuullisuutta kysyttiin kaikista kolmesta uuteen Veikkaukseen kuuluvasta yrityksestä erikseen.

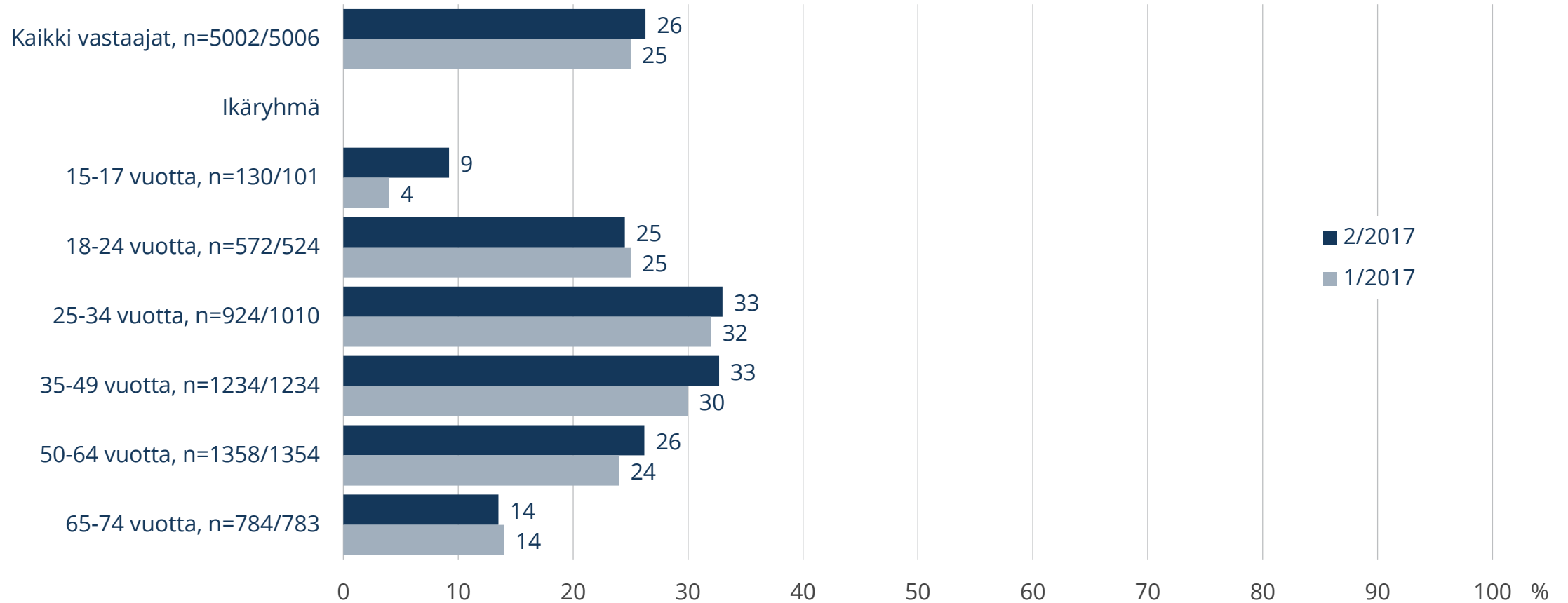
"OLETTEKO PELANNUT JOTAIN RAHAPELIÄ VIIMEISEN 12 KUUKAUDEN AIKANA?"

HUOM! KYSYMYKSENASETTELU POIKKEAA STM/THL:N RAHAPELITUTKIMUKSESTA



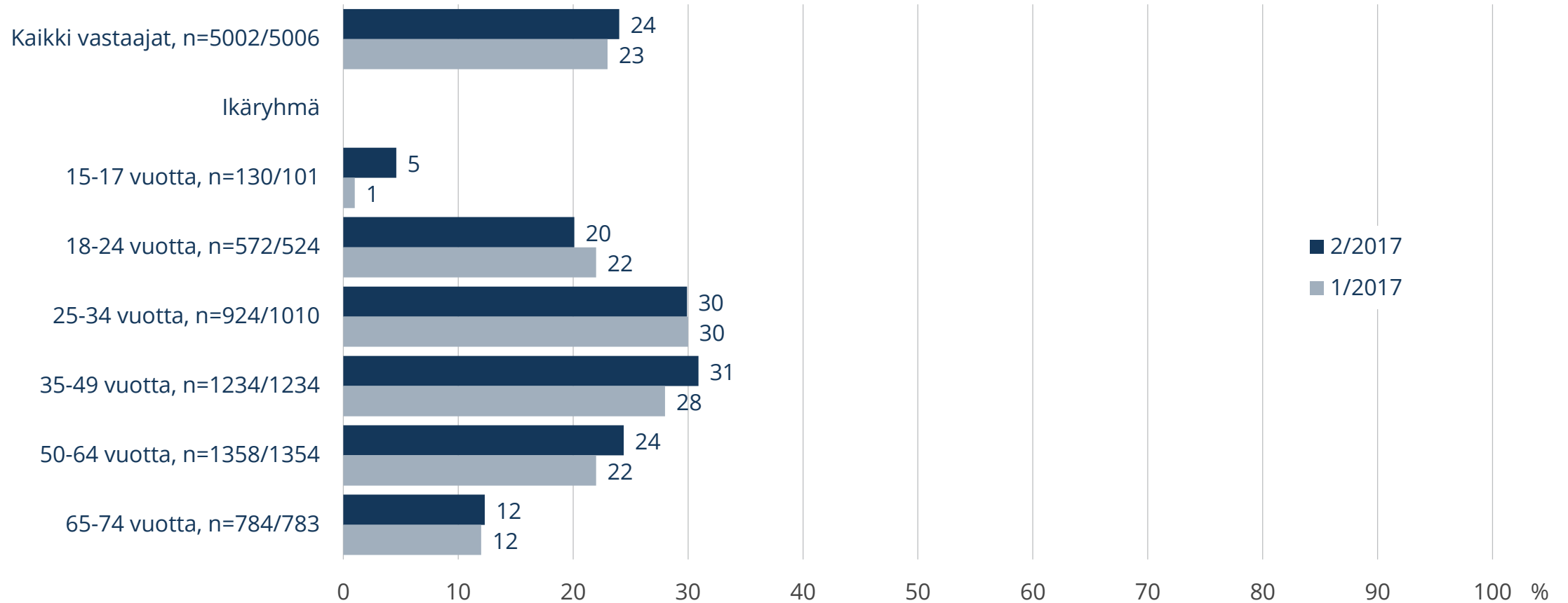
n=kaikki vastaajat 1/2017 / 2/2017

"OLETTEKO PELANNUT JOTAIN RAHAPELIÄ INTERNETISSÄ VIIMEISEN 12 KUUKAUDEN AIKANA?"



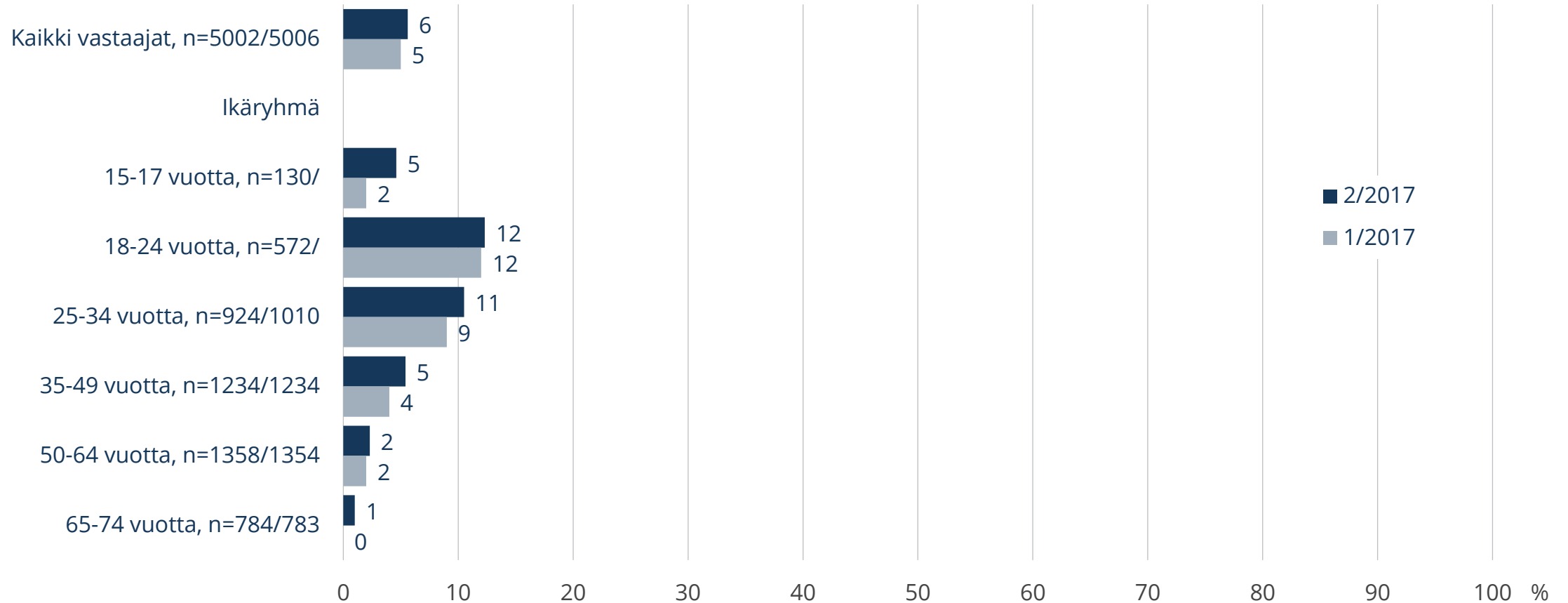
n=kaikki vastaajat 1/2017 / 2/2017

" OLETTEKO PELANNUT JOTAIN VEIKKAUKSEN TAI ENTISEN RAHA-AUTOMAATTIYHDISTYKSEN TAI FINTOTON RAHAPELIÄ INTERNETISSÄ VIIMEISEN 12 KUUKAUDEN AIKANA?"



n=kaikki vastaajat 1/2017 / 2/2017

"OLETTEKO PELANNUT JOTAIN ULKOMAISEN PALVELUTARJOAJAN, ESIM. PAF, UNIBET, KOLIKKOPELIT TMS. RAHAPELIÄ VIIMEISEN 12 KUUKAUDEN AIKANA?"



n=kaikki vastaajat 1/2017 / 2/2017

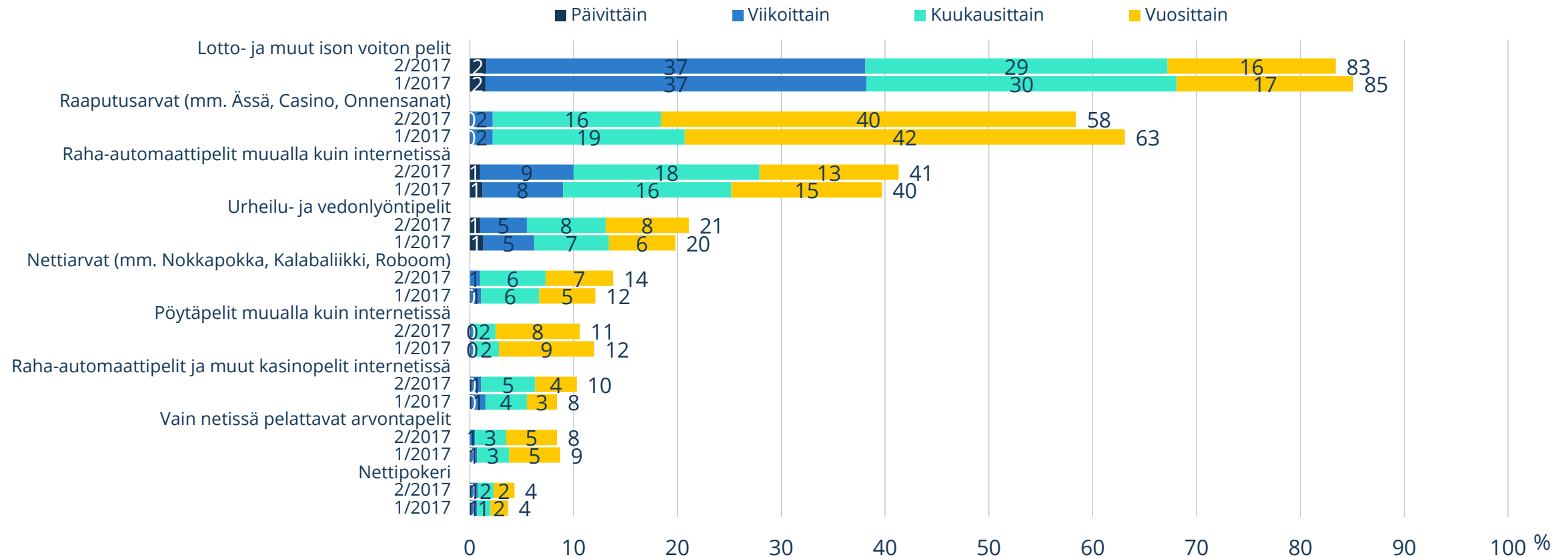
VEIKKAUS

t-17299/Ttu

22.11.2017

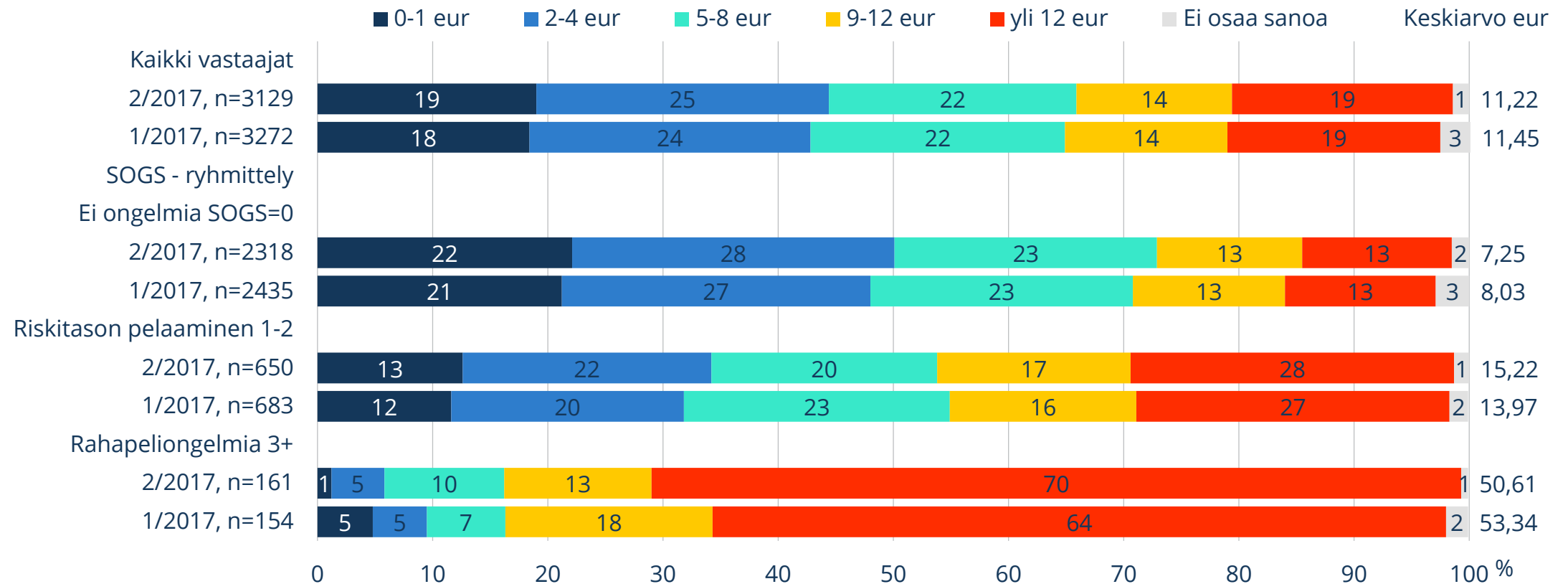
8

"LUETTELEN NYT TEILLE JOUKON RAHAPELEJÄ. SANOKAA JOKAISEN PELIN KOHDALLA, KUINKA USEIN OLETTE PELANNUT PELIÄ 12 VIIME KUUKAUDEN AIKANA"



On pelannut viimeisen 12kk aikana jotain rahapeliä, 1/2017 n=3272, 2/2017 n=3129

"ARVIOIKAA KUINKA PALJON TAVALLISESTI KÄYTÄTTE RAHAA RAHAPELEIHIN KESKIMÄÄRIN YHDEN VIIKON AIKANA?"



n=on pelannut 12kk aikana

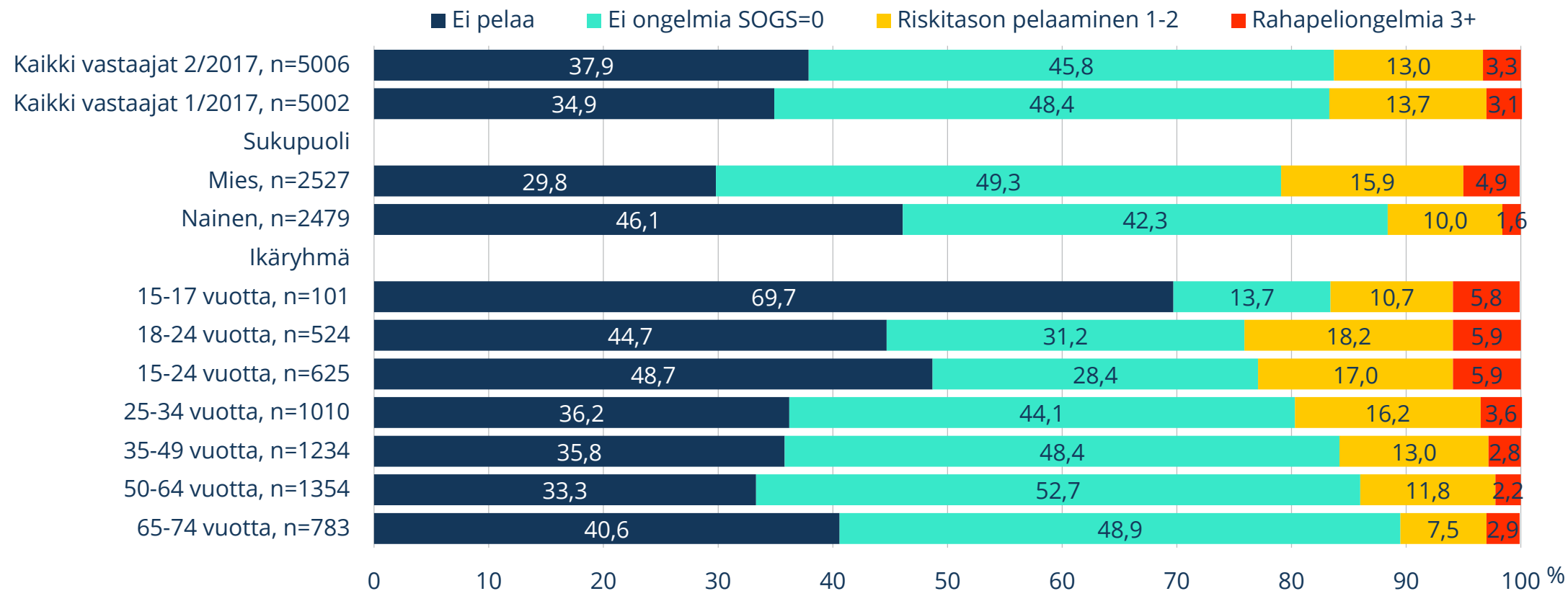
SOGS-R KYSYMYSPATTERISTO

- Ongelmapelaamista kuvaava muuttuja perustuu SOGS-pisteisiin. Tutkimuksen kysymykset on sovitettu Suomen oloihin yhdysvaltalaisen The South Oaks Gambling Screenin (SOGS-R) kysymyksistä, joilla pyritään kartoittamaan vastaajan rahapelien pelaamiseen liittyviä haittoja ja arvioimaan, onko vastaajalla mahdollisesti vaikeuksia oman pelaamisensa hallinnassa.
- Kysymykset on alun perin suunniteltu löytämään päihdeongelmiin hoitoa saavien henkilöiden joukosta ne, joilla on vakavia ongelmia rahapelaamisen kanssa. Kun tällaista diagnosoivaa kysymyssarjaa käytetään kartoittamaan rahapeliongelmista kärsivien määrää väestötasolla, on tuloksia syytä pitää lähinnä suuntaa-antavina.
- Vastaajilta kysytään ensin omaa rahapelien pelaamista ja pelaamisen useutta koskevia kysymyksiä. Sen jälkeen vastaajilta kysytään ongelmapelaamista koskevia kysymyksiä, joiden avulla määritellään vastaajien SOGS-pisteet eli vastaajien mahdollinen kuuluminen ongelmapelaajien joukkoon. Pelaamiseen liittyviä haittoja selvitettiin viimeisen 12 kuukauden ajalta.
- SOGS-pisteiden laskemisessa huomioon otettavia kysymyksiä on lomakkeella yhteensä 20 kappaletta. Jokaisen kysymyksen kohdalla määritetään riskiryhmään kuuluvat vastaukset (at risk responses), ja jokaisesta riskivastauksesta vastaaja saa yhden pisteen. Lopuksi vastaajan riskivastaukset lasketaan yhteen.

SOGS-KYSYMYKSET (20 KPL): MYÖNTEINEN VASTAUS RISKIVASTAUS

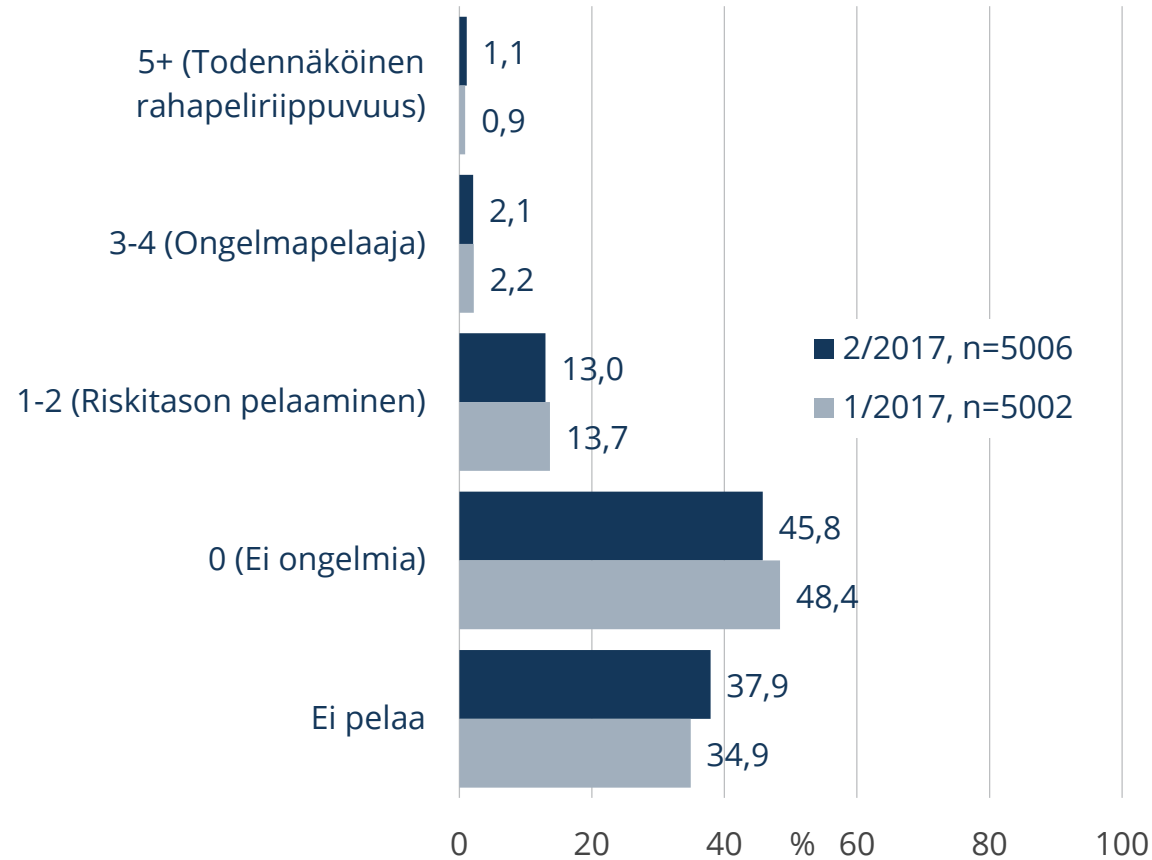
1. Kun pelaatte, kuinka usein palaatte jonain toisena päivänä pelaamaan yrittääksenne voittaa häviämänne rahat takaisin?
2. Oletteko väittänyt muille voittaneenne rahapelissä, vaikka olette todellisuudessa hävinnyt?
3. Oletteko pelannut enemmän kuin mitä olette alun perin aikonut?
4. Oletteko tuntenut syyllisyyttä rahapelejä pelatessanne?
5. Oletteko tuntenut, että haluatte lopettaa rahapelien pelaamisen, mutta ette ole uskonut, että pystytte lopettamiseen?
6. Oletteko piilottanut pelitositteita, pelirahaa, velkakirjoja tai muuta rahapelaamiseen liittyvää puolisoltilanne, lapsiltanne tai muilta läheisiltänne?
7. Ovatko kiistat rahasta läheistenne kansa koskaan koskeneet rahapelien pelaamistanne?
8. Oletteko lainannut rahaa joltain henkilöltä, ettekä ole pelaamisenne vuoksi maksanut hänelle takaisin?
9. Oletteko ollut poissa töistä tai opiskelusta tai käyttänyt työ- tai opiskeluaikaanne pelataksenne rahapelejä?
Oletteko lainannut tai hankkinut rahaa seuraavilta henkilöiltä tai tahoilta pelataksenne rahapelejä tai maksaaksenne pelivelkojanne:
 10. Kotitalousvaroista
 11. Puolisoltanne
 12. Muilta sukulaisiltanne tai appivanhemmiltanne
 13. Pankista tai muusta luottolaitoksesta
 14. Hankkinut rahaa luottokortilla?
 15. Yksityisiltä rahanlainaajilta
 16. Myynyt osakkeita tai muita arvopapereita
 17. Myynyt omaa tai perheen omaisuutta
 18. Niin sanotuilla pikavipeillä
19. Kuinka usein Teistä on tuntunut, että rahapelaaminen saattaa olla Teille ongelma?
20. Kuinka usein Teitä on arvostelurahapelaamisestanne, tai teille on sanottu, että rahapelaaminen on teille ongelma, riippumatta siitä, mitä mieltä itse olette asiasta?
 - K1: vastausvaihtoehdot ei koskaan/joskus/useimmiten/aina
 - K2: vastausvaihtoehdot ei kertaakaan/kyllä, alle puolessa häviökerroista/kyllä, useimmiten
 - K4-18: vastausvaihtoehdot kyllä/ei
 - K19-20: vastausvaihtoehdot ei koskaan/joskus/useimmiten/aina

RAHAPELIONGELMIEN YLEISYYS

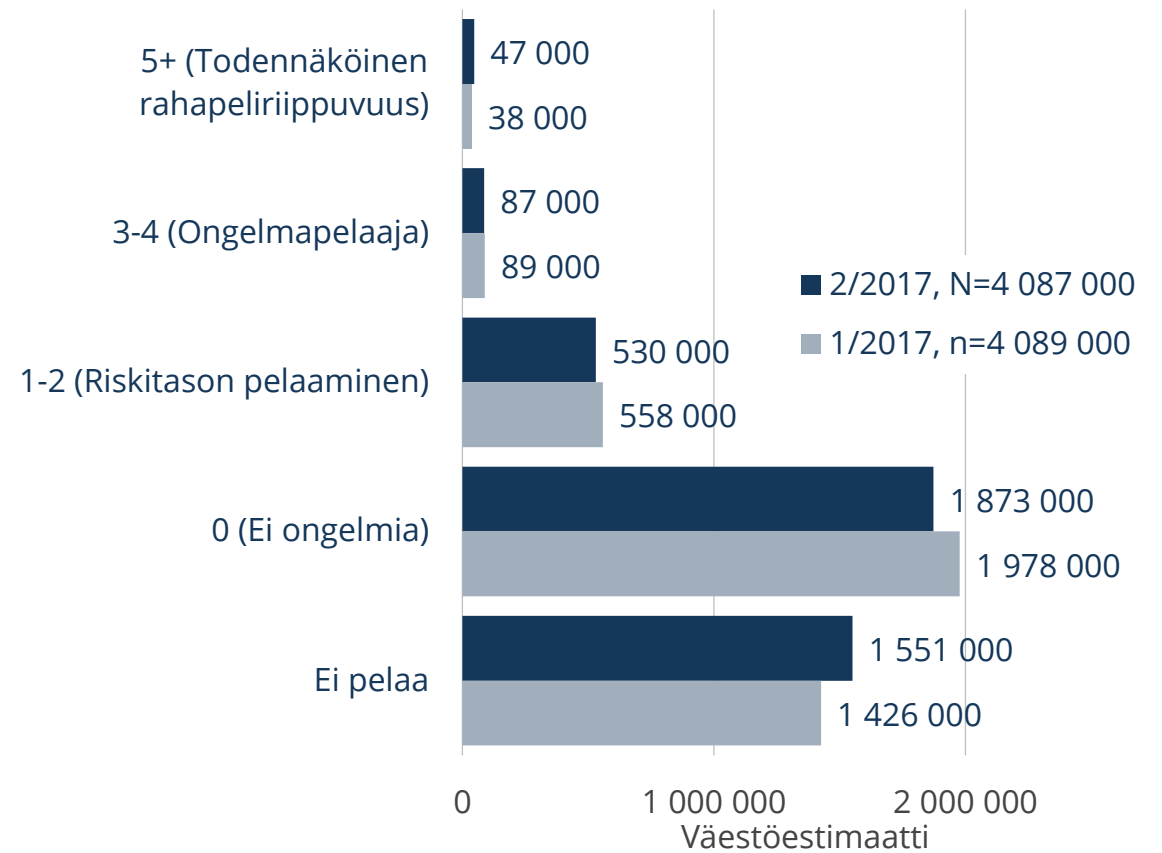


n=kaikki vastaajat

RAHAPELIONGELMIEN YLEISYYS

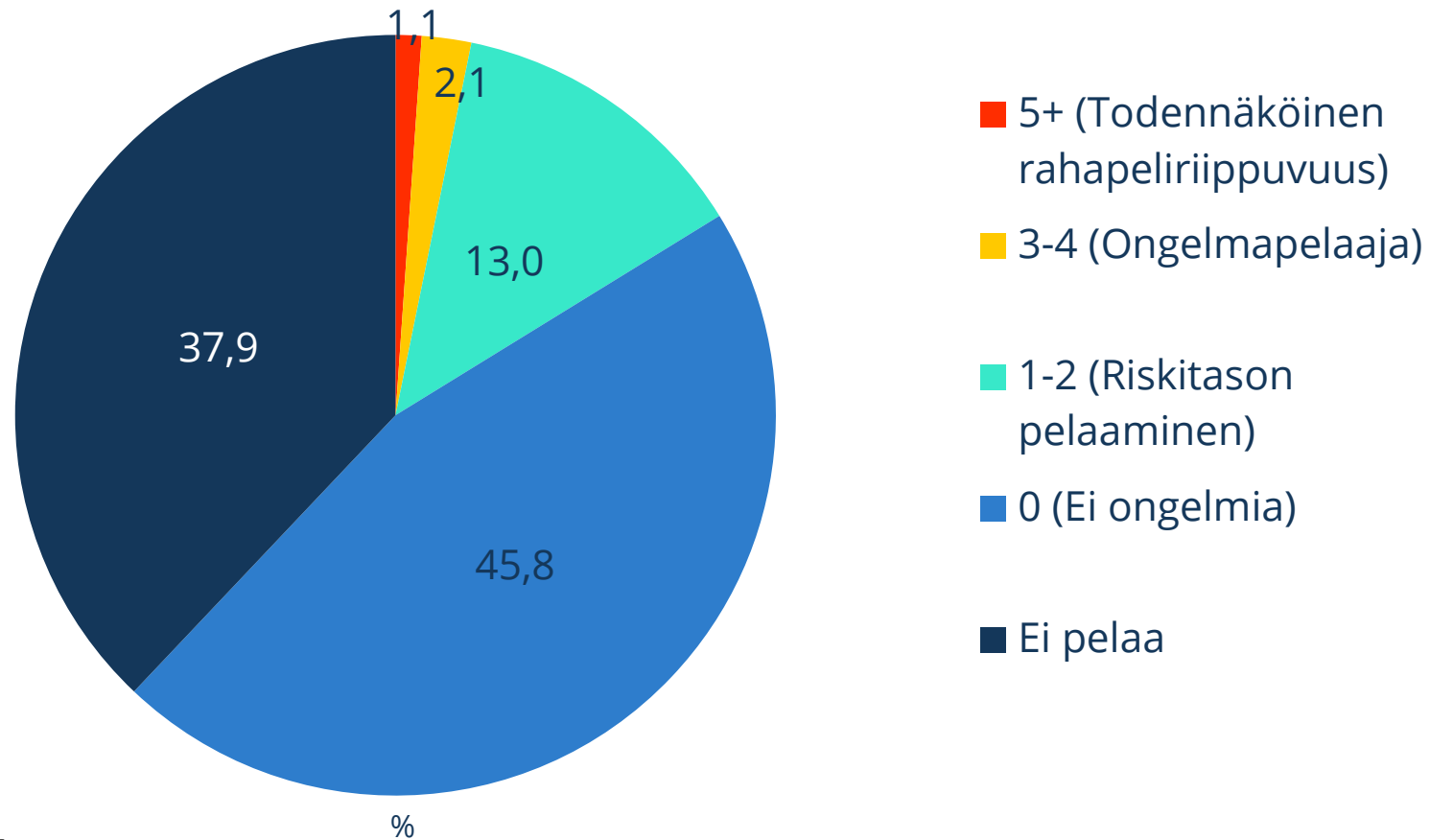


n=kaikki vastaajat



N=kaikki vastaajat

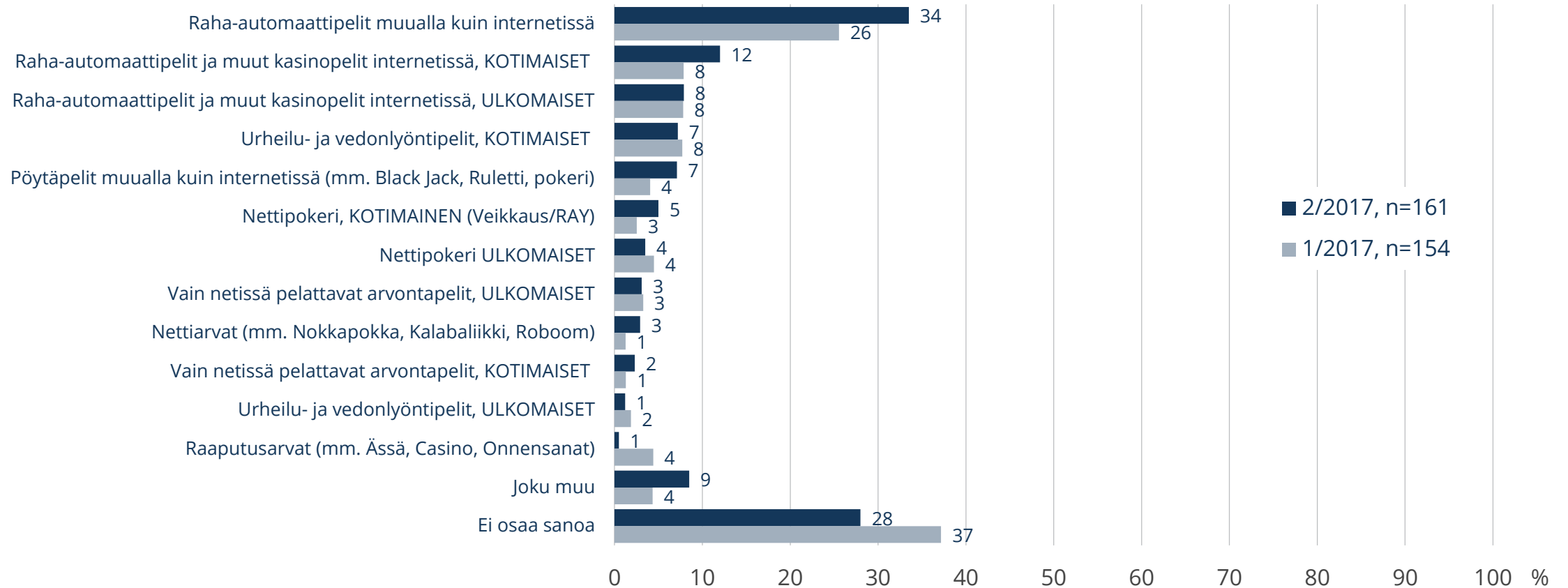
RAHAPELIONGELMIEN YLEISYYS: SOGS-PISTEIDEN JAKAUMA



Kaikki vastaajat, n=5006

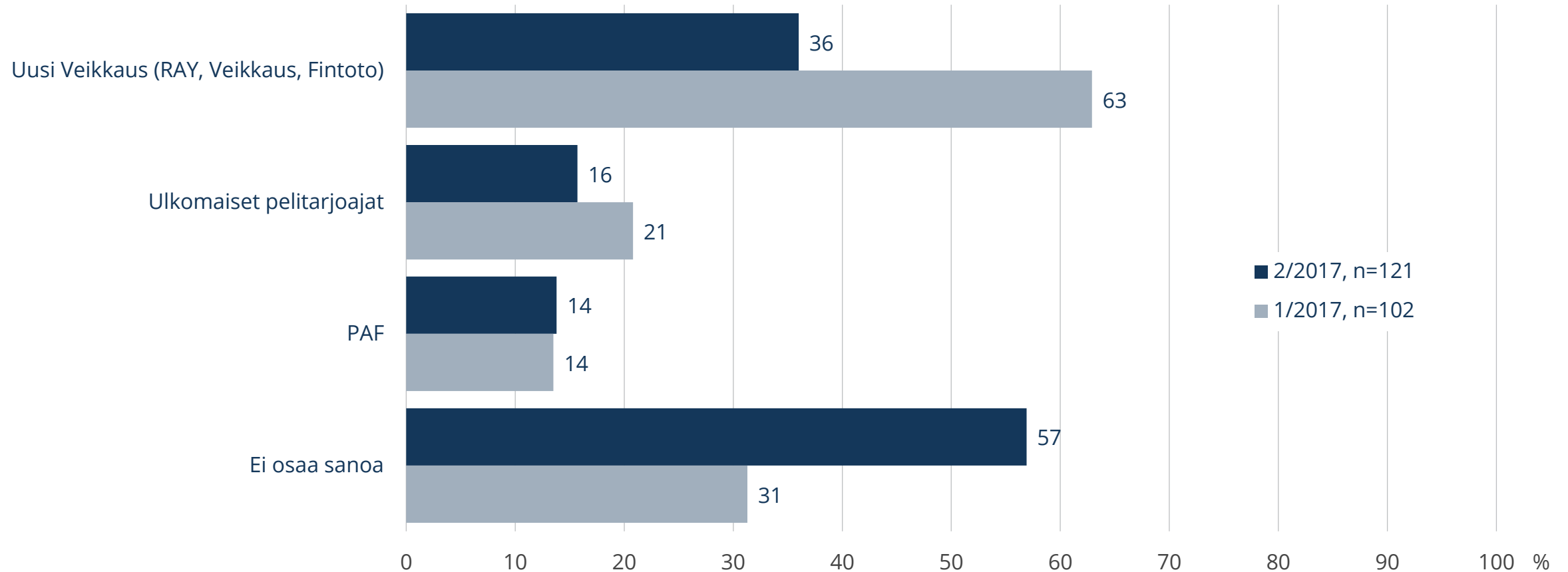
%

" MITKÄ RAHAPELEISTÄ, JOS MITKÄÄN, KOETTE SELLAISIKSI JOTKA SAATTAVAT AIHEUTTAA TEILLE ONGELMIA PELAAMISEN HALLINNAN SUHTEEN? "



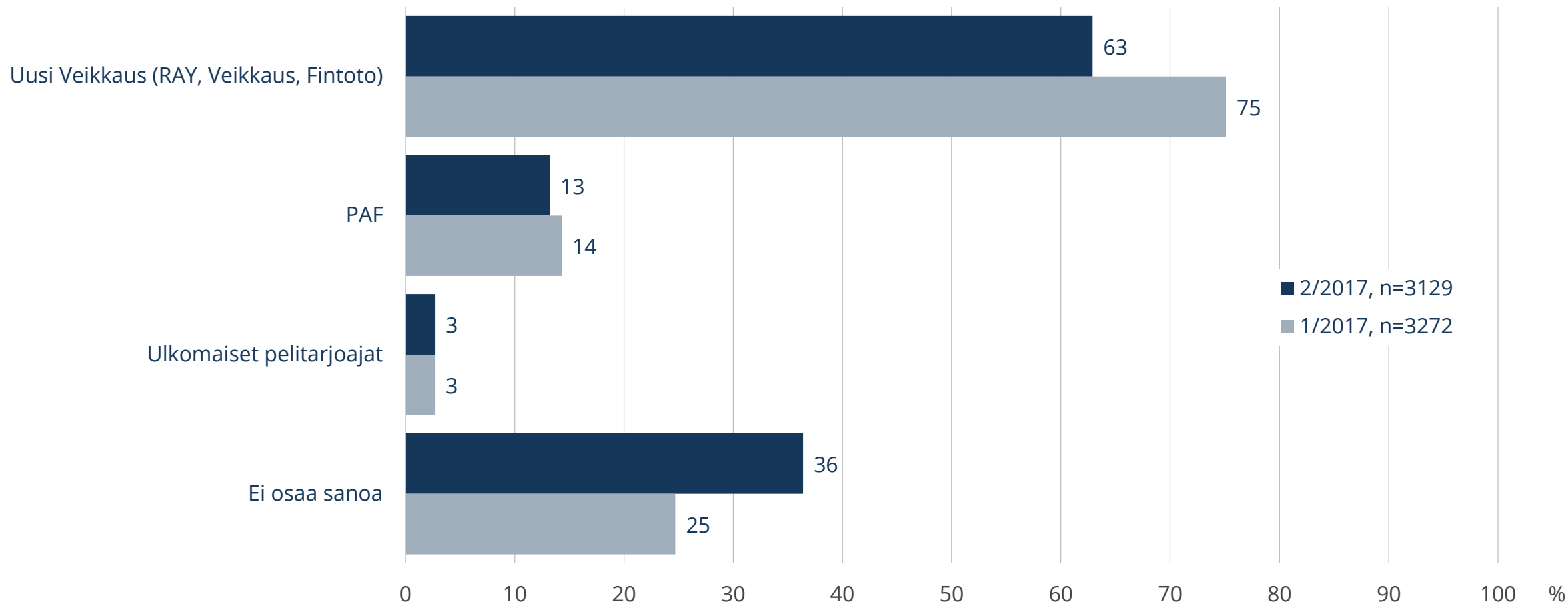
n=Sogs-pisteitä vähintään kolme

”LUETTELEN NYT JOUKON RAHAPELIEN TARJOAJIA. PYYDÄN TEITÄ KERTOMAAN JOKAISEN KOHDALLA, ETTÄ KOETTEKO, ETTÄ KYSEISEN RAHAPELIEN TARJOAJAN PELIT SAATTAVAT AIHEUTTAA TEILLE ONGELMIA PELAAMISEN HALLINNAN KANSSA.”



n=Sogs-pisteitä 3+, nimesi jonkun rahapelityypin ongelmia aiheuttavaksi

” LUETTELEN NYT JOUKON RAHAPELIEN TARJOAJIA. PYYDÄN TEITÄ KERTOMAAN JOKAISEN KOHDALLA: KOETTEKO, ETTÄ KYSEINEN RAHAPELIEN TARJOAJA ON VASTUULLINEN JA PYRKII ENNALTAEHKÄISEMÄÄN RAHAPELIONGELMIEN SYNTYÄ ESIMERKIKSI TARJOAMALLA PELAAJALLE RIITTÄVÄSTI MAHDOLLISUUKSIA PELAAMISEN SEURANTAAN JA HALLINTAAN?



n=on pelannut rahapelejä viimeisen 12 kk:n aikana

VEIKKAUS